

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj in
praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 552.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Slovenski pašičevci.

Vsa Slovenija je naravnost oživila, ko so prišle prve vesti o boju med Nikolo Pašičem in Ljubo Jovanovičem. Zakaj vsa Slovenija je znala, da ne gre v tem boju samo za osebne stvari, temveč za načela in da pomeni zmaga Lj. Jovanovića tudi zmago demokracije, poštenosti v upravi in reda v državnem gospodarstvu.

In polna upanja na dober uspeh boja je bila Slovenija, ko je videla, da je bilo celo v Pašičevem širšem glavnem odboru radikalne stranke nad 20 mož, ki so odrekli slepo pokorščino Pašiču. Radost je šla tedaj v srca, ker se je porodila vera v lepšo bodočnost.

Vsa Slovenija je čutila tako, vsa Slovenija je bila teh misli, samo ena stranka je delala nečastno izjemo, samo ena stranka je deklarirala svojo pripadnost k Pašiču. Bila je to naša besedolomna SDS, ki je tudi to pot čutila kot svojo dolžnost, da se postavi v nasprotje z vsem slovenskim narodom.

Niti najmanjše se ne čudimo, če se je SDS izjavila proti Ljubi Jovanoviču in njegovemu boju za poštenost v naši upravi in za demokracijo v naši politiki. Po vseh svojih navadah, po vsej svoji zgodovini, po vsej svoji tradiciji spada SDS edino med ljudi, ki tvorijo takoimenovano Pašičevo okolico. Zato je bila SDS samo dosledna svoji žalostni zgodovini, če se je odločila za Pašičevo okolico. Zato pa tudi popolnoma zadostuje, če samo konstatiramo o SDS, da je tudi v tej historični borbi nastopila proti slovenskim interesom in proti demokraciji.

Zato pa naša beseda tudi ne velja SDS in njenemu klepetavemu časopisu, temveč velja edinole onim pristašem SDS, ki še niso čisto pozabili na dolžnosti res naprednega človeka in ki hočejo biti graditelji, ne pa rušitelji države. Tem, v svojem srcu še vedno poštenim ljudem velja naš apel, da se ob zadnji uri premislijo, če slede SDS v njenem boju proti demokraciji.

Naj se vsi ti ljudje zavedajo, da danes ne gre več za to, če ohranijo zvestobo svoji stranki, temveč danes gre za to, če ohranijo zvestobo napredni in državni misli. V velikem boju, ki je danes odprt na vsej črti za pravilno izgraditev države, so vsi ozirni na strankarske interese naravnost malenkostni. In kdor bo v tem boju korakal z reakcijo, kdor bo še nadalje podpiral, da bo trpela vsa država od sedanjih razmer, ta ne bo nikdar mogel pred zgodovino opravičiti svojega koraka.

Za nobeno stranko ne gre danes, temveč danes gre za načela pravilnega vladanja.

Ali naj vlada v državi diktat Pašiča, ali pa volja ljudstva.

Ali naj vlada hegemonistični centralizem ali pa samouprava ljudstva.

Ali naj vlada favorizacija ene pokrajine ali pa enakopravnost vseh.

Ali naj ozek krog Pašičeve okolice po mili volji izkorišča državo, ali pa se mora vsako tako izkoriščanje nehati.

Ali naj bodo oproščeni davkov sinovi bogatinov, ali pa ima plačati davke vsak, va magari, če je stekrat Pašičev sin.

Ali bo vladalo še nadalje dosedanje nedelo v vladi, ali pa bo vlada pričela delati, da bo pomagano ljudstvu.

Samo za take in enake stvari gre danes in o teh rečeh se ima danes odločiti tudi pristaš SDS. Zakaj z bojem Ljube Jovanovića proti Pašiču je postavljena vsa jugoslovenska notranja politika pred novo vprašanje, ki je važnejše od vseh drugih vprašanj. In zato se mora vsak posameznik znova odločiti, za katero stran se odloči.

Uzunović, Ninčić, Maksimović in Srškić gospodarji položaja.

Beograd, 6. maja. Dobro informirani politični krogi so včeraj govorili, da imajo celokupno politično situacijo v svojih rokah proti Pašičevi volji dr. Ninčić, Maksimović, Uzunović in dr. Srškić. Ti štirje ministri so tudi svetovali Ljubi Jovanoviću, da naj se kolikor le mogoče brzda in mu zagotavlja, da se bodo vse stvari povoljno rešile. Tega nasveta pa Ljuba Jovanović ni poslušal in zato je njegov položaj in položaj njegovih prijateljev v zadnjem času nekoliko oslabiljen. Ta četvorica, ki jo je zaman skušala zrušiti Pašičeva koterija, izvaja politiko sporazuma in upa na popolnoma zmago v politični borbi.

LJUBA JOVANOVIĆ NASTOPI V KORUPCIJSKI RAZPRAVI Z DRAGOCE-NIM MATERIALOM.

Včerajšnja seja narodne skupščine je potekla mirno in vladna večina je glasovala tako, kakor je bilo potrebno, da dobi Uzunovičeva vlada zaupanje večine. Ljuba Jovanović je včeraj zjutraj dolgo konferiral s predstavniki opozicije, zlasti z demokrati in s klerikali. Njegove konference z opozicijo se komentirajo na razne načine. Ljuba Jovanović je izjavil, da bo o priliki debate o

interpelaciji zaradi korupcije govoril skupno z opozicijskimi govorniki. Napovedal je, da bo navedel prav dragocen material proti nekaterim bivšim radikalnim ministrom.

Neki aktivni član vlade se je o stanju v radikalnem klubu izrazil, da postaja v klubu ozračje mirnejše in da je prepričan, da bodo v najkrajšem času vsa vprašanja v redu razčiščena.

Generalna stavka v Angliji.

London, 6. maja. Včeraj popoldne je v spodnji zbornici državni tajnik za notranje posle Hicks podal obširen ekspozé o položaju. Izjavil je, da bo pooblastilo, ki ga uživa vlada na osnovi izjemnega stanja, veljalo mesec dni. Čez mesec dni pa bo moral parlament, če bo potrebno, pooblastilo podaljšati. Izrazil pa je nado, da za to najbrž ne bo potrebe. V svojem dolgem ekspozēju je opisal položaj, ki da je drugi dan stavke prav dovoljen. Protiukrepi so popolnoma uspeli. Dovož živeža se je včeraj obavljal normalno. V Londonu je za vzdrževanje reda postavljenih 7000 novih redarjev, ki so služili v vojni. Red se ni — izvzemši male incidente — nikjer rušil.

Predsednik labouristov in eden glavnih članov vodstva Trade Union, zastopnik Thomas, je izjavil, da bo Trade Union vsakega desavuirala in izključila iz svojih vrst, kdor bi pozival narod na odpor proti vojski.

Baldwin je v teku debate izjavil, da je vlada pripravljena pričeti pogajanja za rešitev rudarskega konflikta, kakor hitro bi se splošna stavka brezpogojno preklicala.

PRVI NEMIRI V LONDONU.

V Londonu je prišlo do resnega ka-ljenja miru. Na ulicah je prišlo do spopadov med štrajkajočimi in policijo. 20 oseb je ranjenih. Na ulicah so skupine štrajkajočih napadle transport z živem. Več voz z živem so prevrnili in zažgali.

18 MILIJONOV FUNTOV ZNAŠA DNEVNA ŠKODA ŠTRAJKA.

London, 6. maja. Dnevna izguba delavcev na mezdah znaša 5 milijonov funtov, medtem ko znaša izguba produkcije na celotnem Angleškem 13 milijonov funtov. (Skupno skoraj 5 milijard dinarjev.)

SDS se je že odločila in obenem se tudi — obsodila. Na pristaših SDS je, če slede njenemu prihreru in če tudi oni greše pred zgodovino in pred narodom, ker je grešila njih stranka. Če jim je več slepa in hinavska disciplina, potem naj tudi povedo, da so za SDS. A zavedajo naj se, da v tem slučaju priznajo, da so za Pašičevo okolico in da odobravajo njeno delovanje.

Naj se pa potem tudi ne čudijo, če jih bo tudi slovenski narod tako uvrstil. Zakaj mogoče je oprostiti tudi največjo miselnostno zablodo, ni pa mogoče oprostiti nobenega koraka, ki pomeni pomoč korupciji. Pristaši SDS imajo besedo!

VLADA VEDNO BOLJ OBVLADA TEŽKOČE.

London, 6. maja. Uradna poročevalska služba je organizirana s pomočjo radija. Javlja se, da v Angliji, v Walesu in v Škotski vlada popoln red in mir. Na Irskem ni stavke. Preskrbovanje z živem se vrši normalno. Voditelji delavstva delujejo zelo pomirjevalno na stavkajoče. Veliko število brezposelnih se javlja za takozvano tehnično pomoč. Uspelo je vzpostaviti del prometa na podzemni železnici. Vhode v podzemeljsko železnico čuvajo močne železniške straže. Razpoloženje med ljudstvom je za sedaj povoljno, ker se večje posledice stavke še niso občutile. — Obstoje nada, da bo mogoče vzpostaviti deloma tudi železniški promet. — Vlada nabira brezposelne in jim obeta, da jim bo po končani stavki vse-kakor zagotovila namestitve.

Težkoče za zblizanje med vlado in med vdstvom stavke so zelo velike. Nobena stran noče popustiti in napraviti prvega koraka, ki bi dovedel do pogajanj, ker se misli, da bi to značilo kapitulacijo.

Včeraj je ostal London brez novin.

S kraljevim ukazom so bila policijska oblastva pooblašena, da izvršujejo aretacije brez zapornega povelja. Isto velja za hišne in osebne preiskave.

VELIK PADEC FRANCOSKEGA FRANKA.

Dunaj, 6. maja. Nazadovanje francoskega franka na mednarodnem tržišču je včeraj zavzelo katastrofalne oblike. V Parizu se je včeraj tržil angleški funt s 153.12, dolar pa z 31.50. Tečaj francoskega franka je zadnje dni padel za skoro 10%, prav tako pa je tudi belgijski frank nazadoval za 7%. Poljski zloty je bil nekaj slabši in tudi rumunski lej je nazadoval.

REVOLUCIJA V PARAGUAYU.

New York, 6. maja. V Paraguayu je nastala revolucija. Vstasi so zavzeli mesto Bluefields. Parlament bo proglašil obsedno stanje. Hkrati je bilo sklenjeno, da se bo pobiral poseben davek pol milijona dolarjev, ki se porabi za pobijanje revolucije.

AMERIŠKI POSLANIK IZROČIL POVERILNE LISTINE.

Beograd, 6. maja. Včeraj opoldne je bil sprejet na dvoru v avdienci ameriški poslanik Prince po običajnem ceremonielu. Pri tej priliki je novi poslanik izročil kralju svoja poverilna pisma.

Seja radikalnega kluba.

PASIĆ IZVOLJEN ZA PREDSEDNIKA.

Beograd, 6. maja. Včeraj popoldne je bila sklicana seja radikalnega kluba. Na dnevnem redu se je bila volitev novega predsednika. Navzočih je bilo malo poslancev, komaj polovica. Sejo je otvoril predsednik Ljuba Živković s kratkim govorom, v katerem je omenil, da daje predsedniško mesto na razpolago in da to mesto sedaj pripade po običajih predsedniku stranke Nikoli Pašiču, ki sedaj ni več v vladi. Živković je govoril o Pašičevih zaslugah za radikalno stranko in prosil, da naj klub sprejme njegov predlog. Klub je per acclamationem sprejel predlog.

Pašić je imel kratek govor, v katerem je naglašal, da je sedanja vlada v težki situaciji. Vzrok temu je težka situacija v vseh državah v Evropi, ki ima svoj odmev tudi pri nas. Pašić je rekel, da bo to leto slabo leto in da bo nastala še težja gospodarska situacija. Priporočal je poslancem, da naj gredo med narod in mu svetujejo, da štedi to leto, kolikor največ more. Nato predlaga, da se izvolijo štirje novi podpredsedniki in sekretarji kluba in da naj na ta mesta pridejo mlajši ljudje. Sam se bo bavil le z važnimi strankarskimi stvarmi, medtem ko bo dnevna strankarska vprašanja prepuščaj podpredsednikom.

Nato je bila seja zaključena in določena prihodnja za petek. Na dnevnem redu je kot prva točka volitev podpredsednikov in sekretarjev in kot druga poročilo o sklepih glavnega odbora radikalne stranke. Prijatelji Ljube Jovanovića bodo pri drugi točki postavili vprašanje o veljavnosti sklepov glavnega odbora in sicer ne samo glede na Ljubo Jovanovića, temveč načelno, ali sploh more glavni odbor izključiti poslanca iz stranke. Ta seja bo potemtakem najbrž burna in se bo po nji razbistrila situacija v radikalnem klubu. Prijatelji Ljube Jovanovića bodo morda tudi zahtevali, da se prečita pismo Ljube Jovanovića, ki ga je poslal včeraj poslanskemu klubu.

OPTIMISTIČNA IZJAVA UZUNOVICA

Beograd, 6. maja. Sinoči ob 7. je bil sprejet na dvoru v avdienci predsednik vlade Uzunović. Ko je prišel z dvora, je izjavil novinarjem: »Poročal sem kralju o poteku današnje skupščinske seje in sem moral vzlic svoji skromnosti reči, da je vlada našla najboljši sprejem. Večina, na katero smo računali, je postala stvarnost in to nam daje moč, da razvijemo koristno delo v parlamentu. Znano nam je, da je na dnevnem redu trgovinska pogodba z Avstrijo in mnoge nujne stvari, od katerih pričakujejo mnogi velike koristi. V parlamentu vobče vlada razpoloženje za delo. Izgleda, da tudi odbori za sodne zakone delajo dobro in tako se je nadejati, da bomo z njimi to poletje gotovi. Zdi se tudi, da bodo famozne interpelacije rešene objektivno.

LJUBA JOVANOVIĆ ODLOŽIL PREDSEDSTVO INTERPARLAMENTARNEGA ODBORA.

Beograd, 6. maja. Ker Ljuba Jovanović ni več član vladne večine, je podal ostavko na predsedstvo interparlamentarnega odbora. Ta odbor je organ skupščine, ki ima nalogo, določiti delegate, kadar je potrebno, da je naš parlament zastopan na mednarodnih interparlamentarnih sestankih. V soboto pride v Beograd Poissier, glavni tajnik mednarodne unije interparlamentarnih konferenc. Naš odbor bo imel s Poissierjem konferenco. Na konferenci bo predsedoval dr. Trumbić kot podpredsednik odbora.

Potrebna konstatacija.
Včerajšnje »Jutro« se je tako daleč spo-
zabilo, da je plonkalo iz »zakotnega lističa«
seveda brez navedbe vira. Tako si je pridno
bilo dvojno slavo.

Včerašnje »Jutro« se je tako daleč splozabilo, da je plonkalo iz »zakotnega lističa« seveda brez navedbe vira. Tako si je pridobilo dvojno slavo.

Samostojna demokratska stranka in učiteljstvo.

Kakor jo je zaigrala Samostojna demokratska stranka med trgovstvom in pri drugih stanovih, tako zaigra tudi svoje stališče med učiteljstvom. Sedaj je ustanovila »Klub sam. demokratskega učiteljstva«, da z njim naskakuje učiteljsko stanovsko organizacijo, ki jo hoče napraviti za popolno ekspozičuro in dekloracijo SDS.

Ta klub deluje z največjim terorjem med učiteljstvom in seje politično strankarski razdor v učiteljske stanovske vrste. Klub čaka, da bi zopet nastopil samostojno demokratski režim. Tedaj bi klub nastopil zopet s svojim delom, da bi pomagal stranki SDS uganjati persekucije in preganjati učiteljstvo, kar se je sedaj vendar enkrat ustavilo.

Učiteljski vestnik.

Ker so nam zaprti predali Učiteljskega Vestnika za nadaljno deklaracijsko debato, se moramo zopet poslužiti »Učiteljskega vestnika«, da lahko zavrnemo vse lažnive vesti, ki jih iznaša »Jutro« v svet. Sedaj se šele vidi, da je bil namen protideklaracijske struje napraviti iz učiteljske organizacije navadno ekspozičuro ene same politične stranke. Protideklaracija tudi ne taje, da so hoteli organizacijo vreči popolnoma v ojnice njihove stranke, zato nastopajo tudi proti vsem, ki pripadajo drugim strankam in jim ki niso po volji. To njihovo postopanje je napravljalo velike razdore organizacije in bi pripeljalo organizacijo do katastrofe, da se ni pravočasno ustanovilo.

Boj za deklaracijo.

Učiteljsko društvo za Maribor obsodilo gospodarstvo pod Jelencem pri UJU. Iz Maribora poročajo: Učiteljsko društvo za Maribor je na svojem zadnjem zborovanju odklonilo revizijski zapisnik gospodarstva pri UJU pod Jelencem ero in zahtevala ponovno revizijo, ker je gospodar-

S tem si misli SDS pomagati, pa ima smelo. Proti sam. demokratskemu klubu učiteljev - protideklaracijev je pričelo učiteljstvo po deželi snovati okrajne klube demokratov - deklaracijev, kar je prav lep znak v kakšni desolantni razmere je prišla Sam. Dem. stranka, ker se je pričela umešavati v učiteljske stanovske zadeve.

Kakor čujemo, je večina demokratskega učiteljstva za deklaracijo in je stranka nasedla le peščici učiteljev protideklaracijev iz svojega tabora. Ti so izbrabili njo in »Jutro«, da sam. demokratske generale že boli glava. Toda prepozno.

Ni daleč čas, ko se bo učiteljstvo popolnoma otreslo varuhov in izkoriščevalcev učiteljskega stanu.

stvo baje zelo zaščeno in hoče učiteljstvo biti na jasnem, preden odobri račune.

Kako »Jutro« laže. Ni dolgo tega, ko je »Jutro« poročalo o slavni zmagi protideklaracijev v novomeškem okraju. V »Učiteljskem Vestniku« pa smo na to čitali sklep novomeškega društva, ki se glasi, da smatra društvo deklaracijo za nepotrebnost, ker vsebuje isto temeljno določbo čl. 2 pravil UJU. Društvo pa zahteva, da se ta člen v bodoče strogo izvaja. S tem je novomeško društvo obsodilo prejšnje voditelje, ker niso izvajali pravil.

Kaj je s »Podpornim društvom učiteljskega naraščaja«? Tako se povprašuje učiteljstvo po deželi, ki je dajalo mesečne prispevke v ta namen. Čitali smo v »Narodnem Dnevniku« že pred časom, da so bili učiteljski člani odslovljeni iz Akademskega kolegija v Ljubljani. Vzroka pa nam ni povedal nihče, niti ga ni pojasnil g. Jelenc, ki je predsednik tega društva. Tudi o obnem zboru nismo čitali ničesar, da bi se vršil in vendar bi učiteljstvo rado vedelo, kako se je porabil denar in kaj je z zadevo sploh?

Napet položaj v Moskvi.

»Socialistični vestnik« objavlja v svoji zadnji številki precej pesimističen dopis iz Rusije. Ker smo mi objavili mnogo optimističnih vesti, objavljamo tudi izvelek iz uvodoma omenjenega dopisa, zlasti zato, ker ne prihaja od strani, ki bi bila v presojanju ruskih razmer aprioristična. Dopisnik v »Socialističnem vestniku« izvaja:

»Naš duševni položaj označuje sedaj napetost. Nikdar nismo še preživljali tako napetih dni, ko sedaj. Pri komunistih isti pojav.

V podrobnostih, ko v splošnem se vidi, da je zašla sovjetska vladna politika v zagato in vse je prepričano, da se na sedanji politiki ne more vztrajati. Trmoglavo sovjetskih voditeljev v nadaljevanju sedanje politike bi morala povzročiti polom.

Zlat denar — červonec 10 rubljev — se je sedaj stabiliziral na 17 rubljev (papirnatih). Prvi nastop vlade je popolnoma odgovarjal njenim navadam: aretacije in izgoni.

Konec marca si je državna banka da-

la poklicati nekaj denarnih mešetarjev in jim poverila prodajo nekaj kovanega denarja na nelegalni borzi, ki je sedaj na Trubnovem trgu. Razume se, da so bili prodajalci takoj obkoljeni od ljudi, ki so hoteli kupiti kovani denar. Vojski so nato obkolili trg, aretirali nekaj sto ljudi, od katerih je bilo 400 ljudi izgnanih v puste kraje. Seveda pa te aretacije červonec niso pomagale, temveč povečale samo splošno paniko.

Pač pa bi moralo pomagati to, da se je prenehalo z nadaljnjim tiskanjem bankovcev. Toda žal je imelo to za posledico silno pomanjkanje denarja, ki ga je zmanjkalo za plače delavcev. Ti so nato pričeli stavkati.

Vsled rastoče draginje in brezposelnosti, ki je zopet posledica ustavljenega obrata v nekaterih tovarnah in podjetjih, ter vsled zmanjšanja delovnih plač ter povečanja delovnega časa je moralo priti do stavk. In doba stavk se je tudi v resnici pričela. Stavkajo delavci tekstilnih tovarn, vsem na čelu delavci v veletovarni Bohorodsko - Gluhovski. Zaradi

Trdosti vojaške službe je omehčeval z dobrodušno šegavostjo, če je moral kaznovati, ni bila kazen nikdar kruta, navadno je ostalo pri strogem ustnem ukoru.

Ta srčna vez med njim in njegovim vojaštvom je povzročila, da je bila njegova kompanija vedno najboljša, najlepša, opravljena in najčvrsteje izvežbana, saj so njegovi fantje za njega radi vse stori. A to se mu je pri germanizatoričnem duhu, ki je vladal od bosanske okupacije naprej v 17. polku zamerilo. Moral je slišati očitke zaradi svojega slovenstva v službi in izven nje. Neki polkovnik mu je izrazil svoje začudenje, da govori s svojimi otroci vedno le slovensko. A on se ni uklonil, ostal je ukoreninjen globoko z vsemi koreninami v svojem slovenskem rodu, vzgojil si oba sinova za odločna Slovenca ter ostavil v svoji knjigi »Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini« trajen in nevenljiv spomenik moških in srčnih vrlin slovenskega vojaka.

Pionirju slovenske ljubezni in zavednosti na vojaškem polju, blagemu do brotniku mnogih svojih rojakov, bodi lahka domača zemlja na Rovih! Med nami mu je ohranjen svetel spomin!

že par mesecev neizplačanih plač stavkajo železnični nameščenci, ki so pri neki demonstraciji celo razbili okna v domu narodnega komisarja za železnice.

Tu treba omeniti tudi boje, ki so nastali med komunisti, zastopniki gospodarskih organizacij, in med zastopniki profesionalnih organizacij. Prvi očitajo drugim, da uničujejo industrijo, drugi pa pravijo, da je treba ustreči zahtevam delavcev. Nobeden od teh pa noče odstopiti in težko je reči, kako se bo spor končal.

Če se sodi po nagnjenju, običajih in psihologiji vlade ter prebivalstva, tedaj je pričakovati, da bo vlada skušala likvidirati težave z delavstvom s preganjanjem vseh, ki so na čelu stavkajočih delavcev. V sobah, uradih in podjetjih se že pridiguje, da so sedaj drugi časi ko preje in da delavci pri svojih zahtevah tega ne smejo pozabiti. Jasno je, da bo vlada segla po najbrezobzirnejšem pre-

ganjanju proletariata, če njeni opomini delavstvu ne bi imeli pričakovanega uspeha.

Vsa moč je danes osredotočena v Političnem biroju, ki se zopet čisto podreja volji »petrice«: Buharin, Stalin, Tomski, Rikov in Kujbišev. Ti so tudi faktični gospodarji Rusije. Zinovjev se je moral iti zdraviti na Kavkaz, Sarkis pa je poslan v Kanton. Omeniti bi še bilo, da bo Karakan vsled svojega neuspeha proti Čangsolinu sigurno odpoklican. Kot bodoči sovjetski poslanik v Peking se imenuje bivši finančni minister Sokolnikov.

Iz dopisa je vidno — in to potrjujejo tudi druga poročila — da preživlja sovjetsko gospodarstvo zopet novo krizo. Vsi znaki govore, da bo ta kriza končana na ta način, da bo sovjetska vlada krenila zopet malo bolj na desno in da bo komunizem zopet malo odnehal od svoje doktrine.

Rusko-nemška pogodba.

Pogodba, ki sta jo pred nekaj dnevi podpisali Rusija in Nemčija, je svetovno-političen dogodek prve vrste. Kakor je pogodba kratka, tako je pomembna zlasti za obe neposredno prizadeti državi, posredno pa silno globoko posega v politiko Anglije in v delo, ki ga je naperila Anglija proti Rusiji deloma na svojo pest, deloma pa preko Društva narodov.

Silno zanimivi so komentarji nemškega časopisja o pogodbi. Večina komentarjev naglašava naravno zavezništvo med obema državama, ki temelji na gospodarskih odnosih. Pozabljen je ves srd Velegermanov proti Slovanstvu in strah pred panslavistično Evropo je izginil popolnoma. Tudi Nemci so morali tekom svetovne vojne okusiti bridko resnico, da ni samo nacionalna ideja edina narodna hrana, ampak da zahteva tudi želodec svoje pravice. Nemških želodcev pa ne more preskrbeti z žitom in z mastjo nobena druga država kakor edinole Rusija. Pot v Ameriko je namreč dolga in tudi nekoliko riskantna v slučaju kakšnih novih spopadov v Evropi.

Značilno je dalje ponosno in samozvestno držanje Nemčije od Locarna do sklepa rusko-nemške pogodbe. Jeza in srd nad sklepom rusko-nemške pogodbe, ki odseva skoro iz vsega zapadnoevropskega, zlasti še angleškega časopisja, razodeva jasno dovolj, da nameni zapadnoevropskih držav pri sklepanju locarnske pogodbe z Nemčijo le niso bili tako čisto miroljubni, kakor so zatrjevali prizadeti državniki, ampak da je lo-

carski sporazum končno le narekovala skrbno prikrivana tendenca, zvabiti Nemčijo v Društvo narodov in cilju, da se Nemčija polagoma popolnoma priključi od Anglije ustvarjanemu protiruskemu bloku. Če teh tajnih namenov ne bi bilo, si jeze in nevolje angleških in francoskih listov nad pravkar sklenjeno pogodbo sploh ne bi mogli razlagati. Gnjev nad sklenjeno pogodbo pa sijajno potrjuje upravičenost ruske teze, da je Društvo narodov samo instrument Anglije proti Rusiji. Nemčija pa je s podpisom najnovejša pogodba dokazala, da je ni volja, kljub porazu v svetovni vojni, morebiti proti malenkostnemu popustu vojne odškodnine korakati v odločilnem trenutku v boj proti Rusiji in še enkrat riskirati vse grozote lakote, od katerih si Nemčija še do danes ni popolnoma opomogla.

Z zavarovanjem svojega zaledja, — z zasiguranjem hrane in z zagotovitvijo stalnega zasluzka svoji ogromni industriji si je pa Nemčija znatno okrepila svojo pozicijo napram Društvu narodov, t. j. proti zapadno evropskim državam in vprašanje je, katera pogodba bolj jamči Nemčiji njeno varnost tudi na zapadu, ali locarnska varnostna pogodba ali pa pogodbeno določena nevtralnost Rusije.

Za male države pa bo imela pogodba posledico, da bodo morale z veliko skrbjo in tudi primerno naglo zavzeti napram tako močnim združenim silam, kakor sta Rusija in Nemčija, novo stališče, kakor ga zahteva novi položaj.

Sokolstvo.

VIII. vsesokolski zlet v Pragi.

1. Naraščajski dnevi VIII. vsesokolskega zleta se začne 26. junija in trajajo do včeraj 29. junija. Jugoslovski sokolski naraščaj se bo udeležil v lepem številu teh zletnih dni (do 800 naraščajnikov in naraščajnic) in bo s tem vrnil brat-skemu češkoslovaškemu naraščaju njegov obisk na jugoslov. vsesokolskem zletu v Ljubljani 1. 1922. Ob tej priliki bo izročil naš naraščaj češkoslovaškemu naraščaju le prapor v znak zvestobe za zvestobo.

2. Za tekme so določeni 30. junij, 1., 2. in 3. julij.

3. Glavni zletni dnevi bodo 4., 5. in 6. julija. Za vse te dneve priobčimo pravočasno podrobne programe.

Vsem sokolskim društvom. Prijave za VIII. vsesokolski zlet morajo biti brez-pogojno končane do 15. maja. Vsa društva morajo do tega termina vrniti JSS prijavne liste. Ona društva, katera ne prijavijo pravočasno svojega članstva, bodo sama odgovarjala za vse posledice. Društva naj upoštevajo, da mora starešinstvo JSS na podlagi teh prijav izvršiti vse potrebne predpriprave, zlasti glede vožnje in glede prenočišč.

Vstopnice za telovadbo in gledališča. Oni bratje in sestre, ki si hočejo naročiti vstopnice za sedišča, naj naroče najkasneje do 15. maja na naslov: Vincenc Stepanek, Praga, Tyršev dom. Istočasno se naročitvi morajo poslati denar. Na naročila brez denarja se ne bo oziralo. Cene posameznim vstopnicam so sledeče: Glavna tribuna (središče) Kč 100, glavna tribuna (ob straneh) Kč 80, stranske tribune Kč 60.

Oni bratje in sestre, ki reflektirajo na vstopnice za gledališča, morajo najkas-

neje do 15. maja naročiti vstopnice na isti naslov ter poslati istočasno denar za vstopnice. Cene posameznim sedežem so sledeče: (navedene cene veljajo za Narodni Divadlo, v ostalih gledališčih so nekoliko cenejše): Loža v parterju Kč 150, loža v I. nadstropju Kč 150, loža v II. nadstropju Kč 100 do 120, sedišča v parterju 30 Kč, sedišča na balkonu Kč 23 do 25, sedišča na galeriji Kč 7 do 18, stojšča v parterju Kč 10, na galeriji Kč 5. Oni bratje in sestre, ki ne naroče vstopnic do 15. maja, bodo le težko dobili v poznejšem času zaželjene vstopnice, ker je povpraševanje po njih zelo veliko.

Članicam sokolskih društev. Za vse članice je vpeljan enoten slavnostni kroj, ki je bil odobren na glavni skupščini JSS v Brodu. Pozivljamo vse članice, da si kroj čimprej naroče, predvsem pa one, ki se udeležijo VIII. vsesokolskega zleta v Pragi. Opozorjamo, da je od tedaj naprej vsem članicam najstrožje prepovedano nositi telovadno obleko izven telovadnih prostorov. Proti vsaki članici, ki bi nastopila na ulici v telovadni obleki, predvsem pa v Pragi, se bo takoj uvedlo disciplinarno postopanje. Pri VIII. vsesokolskem zletu smejo nastopiti v povorki samo one članice, ki bodo imele predpisani kroj. Vsled tega je v interesu vseh članic, da si čimprej nabavijo nov slavnostni kroj. Vsem društvom je poslala pisarna JSS slike novih krojev.

CANKARJEVA PROSLAVA V LJUBLJANSKEM DRAMSKEM GLEDALIŠČU

v soboto 8. t. m. ob 8. uri zvečer. Nastopi cela vrsta književnikov z recitacijami iz Cankarjevih del. Preskrbite si pravočasno vstopnice.

JERNEJ PLEM. ANDREJKA - LIVNO-GRADSKI.

Tiho in skromno je živel po prevratu v več ko skromnih razmerah, ki mu jih le dovoljevala nizka krona pokojnina, plemenit mož, ki je včeraj za vedno zatisnil svoje oči, prešinjeno od ljubezni do svoje zemlje in svojega slovenskega rodu, ki mu je bilo v rezki in hrapavi zunanji skorji najblažje in mehko slovensko srce.

»Naša vera nas uči, Tam pomagati, kjer boli«

Ta izrek Pipca, junaka-saljiveca iz njegove slovite knjige »Slovenski fantje« je bil tudi za njega deslo, ki mu je narekovalo na stotine dobrot, o katerih ni nikdar veliko govoril. Kjer je pomagal, je pomagal trpečemu sobratu, posebno rad pa svojim slovenskim fantom in pa vse-slovenskim dijakom.

Se živi mnogo nekdanih vojakov 17. polka, ki so poznali stasitega in lepega slovenskega korenjaka, ki je poveljeval 16. kompaniji. Zelo je bil priljubljen pri svojih vojaki, saj so vedeli in čutili, da imajo v njem svojega človeka, ki govori z njimi ne le v njihovem jeziku, ampak tudi po njihovem srcu.

čani otvoritvi kongresa v Teatro Quirino je prisostvoval italijanski kralj, dalje ministrski predsednik Mussolini in pristojni resortni ministri. Velika dvorana je bila polna delegatov iz vseh držav in je v istini nudila pestro sliko. Kongres je otvoril minister za nacionalno ekonomijo g. prof. ing. G. Belluzzo. Nato je v programatičnem govoru predsednik komiteja za prireditve kongresa g. De Michelis pozdravil zastopnike tujih držav in korporacij ter ostale udeležence kongresa. Na kongresu je zastopanih 58 držav in kolonij, med temi 27 evropski držav, 13 ameriških, 8 afriških in 2 avstralski državi. Nadalje je poslalo svoje delegate 208 šumarskih združenj ter lesno-industrijskih in trgovskih zvez. Vseh udeležencev kongresa je nad 1000, tedaj veliko več nego se je pričakovalo, tako da je komite v resnih težkočah. Naša Kraljevina je lepo zastopana. Vlada je na kongres odposlala oficijelno delegacijo, zastopane pa so tudi razne naše organizacije. Zvezo industrijev v Ljubljani zastopajo gg. ing. A. Rudež, dr. E. Rekar, Oskar Kosler in tajnik D. Goriup. Vseh udeležencev iz Jugoslavije je 59. Na prvi plenarni seji se je izvolilo predsedništvo kongresa in predsedništva odsekov, v katere se je kongres moral razdeliti z ozirom na ogromno gradivo — prijavljenih je blizu 250 referatov. Odseki so se z vne-mo lotili dela, vendar upliva kvarno preobilica gradiva, ker se razpravlja z naglico na škodo stvarnosti. Preko sobote in nedelje 1. in 2. maja t. l. so si udeleženci kongresa ogledali Višji zavod za poljedelstvo in šumarstvo v Vallombrosa pri Florenzi. V torek 3. maja t. l. so se razprave nadaljevale in se kongres predvidoma zaključil v četrtek dne 6. maja t. l.

LJUBLJANSKA BORZA.

v sredo, 5. maja 1926.

Vrednote: Celjska posojilnica d. d. Celje den. 192, bl. 193, zaklj. 193. — Blagor: Hodi — smreka, jelka, od 25 cm naprej, od 4 m dolžine napr., feo nakl. postaja 4 vga., den. 180, bl. 180, zaklj. 180. Bardonali glasom note, feo vag. nakl. postaja 1 vga., den. 270, bl. 270, zaklj. 270. Hrastovi obrob-ljeni plohi, 43 mm, 2.60, 2.70 in 50 mm, 2.80 m od 18 do 30 cm šir., feo vag. meja 1 vga., den. 1250, bl. 1250, zaklj. 1250. Seno v balah, polsladko, feo vag. slov. post. 1 vga., den. 60, bl. 60, zaklj. 60.

BORZE.

Zagreb, 5. maja. Devize: Newyork ček 56.546—56.846, London izplačilo 274.8—276, Praga 167.79—168.79, ček 167.75—168.79, ček 167.75—168.75, Curih 1095.5—1099.5, ček 1095.74—1099.74, Dunaj 800.75—804.75, Berlin 1350.07—1354.07, Budapešta 0.0795 do 0.0899, Milan izplačilo 223.79—227.99.

Curih, 5. maja. Beograd 9.11, Newyork 516.75, London 25.09, Pariz 16.35, Praga 15.305, Milan 20.7325, Berlin 123.025, Dunaj 73, Bukarešta 177, Sofija 3.75.

Modno pismo.

Čape, ki je bil že pred nekoliko leti priljubljen kot kinč, toplo ogrinjalo in elegantno ozadje lahkih poletnih oblek, praznuje letos vstajenje. Topot pa ni del mične, toda preproste promenadne obleke. Nasprotno. Čape je postal pretenciozen ter spada letos k haute éléganci, je oblačilo, ki se nosi pri dirkah, elegantnih popoldanskih toaletah in pri večernih. Temu primeren je tudi material, ki se uporablja za čape, ne voleno blago, temveč predvsem taft in čipkarsko blago. Taft je sploh priljubljen material bodoče sezone, tako pri oblekah, kot pri čapih. Za popoldansko toaleto se uporablja taft-čape markatnih, močnih boj, dočim se za večerne obleke primeren, me-

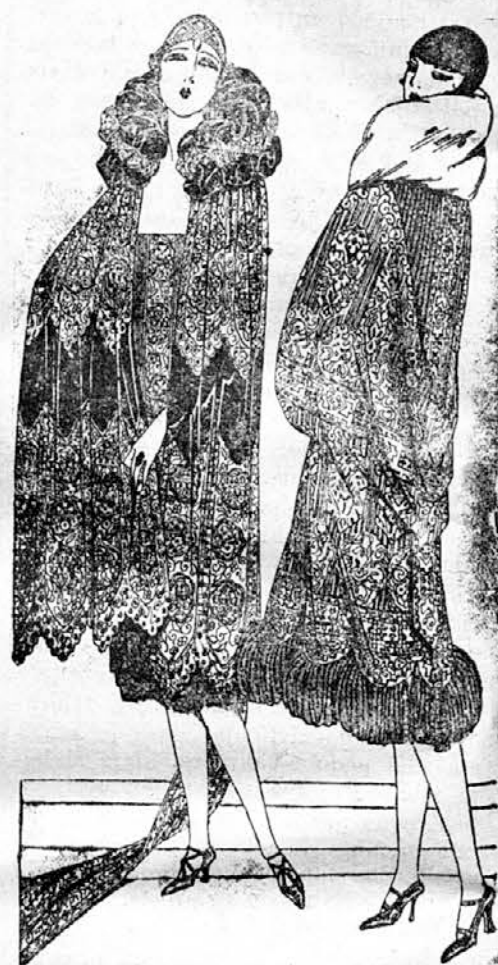

hak pastelni ton, svetla barva ali pa tudi changeant. Ta čape je chlapien, zračen, ima široke gube, mehko linijo, na ramah pa širok visok ovratnik. Posebno bogastvo na materialu opažamo pri čapih, ki so kombinirani iz čip in tafta ali pa »crepa fleur-a«. Taki čapi spadajo k res elegantnim večernim toaletam. Zlate in srebrne čipke krasnih vzorcev v zvezi s čnim taftom ali pa črne čipke s svetlim, barvastim taftom napravijo toaleto prav posebno elegantno.

Kot poseben okrasek čapov se uporablja tudi kožuovina. Posebno priljubljena poletna kožuovina je krt, svetla in siva lisica, skung, azijska lisica ali pa tudi opossum. Kožuovina pa se ne kom-

binira samo s težkim taftom temveč tudi s prav lahkim materialom. Dočim ima čapu iz čipk navadno ovratnik kombiniran iz čipk in temeljnega blaga čapa, je pri čapu, ki je napravljen samo iz tafta kožuhevina ovratnik neobhodno potreben.

Jack London:

Morski vrag.

Ona pa je razumela porogljivost kapitanovih besedi in me je iznova sočutno pogledala. Vendar je bilo v njenem pogledu videti tudi neko zbežanost. Roganje jo je še bolj zbegalo.

»Mogoče me lahko kaka mimoidoča ladja seboj vzame,« je namignila.

»Nobene ladje ne bomo srečali, razen drugih skunerjev, ki gredo za morskimi psi,« je odgovoril Wolf Larsen.

»Obleke nimam, ničesar,« je ugovarjala. »Skoraj bi rekla, da se ne zavedate, gospod, da nisem moški, da nisem vajena brezskrbnega nemirnega življenja, kakor ga po vsej priliki živite vi in vaši ljudje.«

»Čim prej se ga privadite, tem boljše za vas,« je odvrnil.

»Preskrbel vam bom blago, šivanke in sukanca,« je pristavil. »Nadejam se, da vam ne bo preveč težavno, da si sami naredite eno ali dve obleki.«

Namrščila je ustnice, kakor da bi hotela povedati, da ne zna delati obleke. Meni pa je bilo docela očito, da je bila silno preplašena in da se je srčno trudila, da bi prikrila svoj strah.

»Skoraj bi dejal, da ste prav taki kot gospod Van Weyden; namreč vajeni, da drugi delajo za vas. No, mislim pa, da si ne boste izpahnili nobenih sklepov,

74

če boste nekoliko sami zase delali. S čim pa se preživljate?»

Pogledala ga je neprikrito osuplo.

»Nočem vas žaliti, verujte mi. Ljudje jedo; za- voljo tega si morajo preskrbeti sredstva za živež. Ti ljudje tukaj streljajo morske pse, da se prežive. Iz istega vzroka vodim jaz to ladjo in gospod Van Weyden si vsaj za sedaj služi svoj slani kruh s tem, da mi pomaga. Kaj pa vi delate?»

Skomizgnila je z ramami.

»Ali se sami preživljate? Ali vas preživlja kdo drugi?»

»Bojim se, da me je večino življenja preživljal nekdo drugi,« se je nasmejala in se skušala pogumno prilagoditi njegovemu zbadanju, dasi sem videl, da se ji je v očeh pojavila neka groza, ko je motrila Wolfa Larsena.

»Skoraj bi dejal, da vam tudi nekdo drugi postilja postelj, kaj?»

»Sama sem si postiljala,« je odvrnila.

»Zelo pogostokrat?»

Navidezno obžaluje je zmajala z glavo.

»Ali veste, kaj store v Združenih državah s siromaki, ki kakor vi ne delajo, da bi se preživeli?»

»Silno sem radovedna,« je ugovarjala. »Kaj pa store s siromaki, ki so taki kot jaz?»

»V ječo jih pošljejo. Tak zločin, ko se človek ne preživlja z delom, imenujejo potepanje. Da bi bil

jaz gospod Van Weyden, ki vedno vrta vprašanja o pravici in krivici, bi vprašal, po kakšni pravici pa živite, če ničesar ne delate, da bi zaslužili, da živite?»

»Ker pa vi niste gospod Van Weyden, mi ni treba odgovoriti na to, kajnega?»

Motrila ga je z očmi, polnimi groze, in žalost mi je presunila srce. Moja dolžnost je bila, da se udeležim razgovora in ga napeljem na druge predmete.

»Ali ste kdaj zaslužili en dolar z delom?» je vprašal; bil je gotov njenega odgovora in iz glasu je je zvenela zmagovalna masčevalnost.

»Da, sem,« je odgovorila počasi; jaz sem se bil na glas nasmejal, tako debelo jo je pogledal. »Spominjam se, da mi je oče nekoč dal en dolar, ko sem bila še malo dekletce, ker sem bila pet minut popolnoma mirna in tiha.«

Nasmehnil se je narahlo.

»Ampak tega je že dolgo,« je nadaljevala. »Težko, da bi zahtevali od devetletnega dekleta, da naj si sama služi kruh.«

»Sedaj pa,« je rekla po kratkem premoru, »zaslu- žim na leto kakih osemnajsto dolarjev.«

Vse oči so enodušno zapustile krožnike in se ozrle vanjo. Ženska, ki je zaslužila osemnajsto dolarjev na leto, je bila vredno, da jo pogledaš. Občudovanje Wolfa Larsena je bilo neprikrito.

»Kot plača ali kosovno delo?» je vprašal.

»Kosovno delo,« je odgovorila točno.

MAKO LJUBLJANA

Dunajska cesta štev. 36
zraven JUGO AUTO

Novo otvorjena manufakturna zaloga
prodaja vse oblačilno blago
najceneje
Poskusite, ne bode vam žal!

Trpežnost, solidnost

In tovarniške cene so najboljša reklama našim spomladanskim novostim za gospode, dečke in otroke. Posebno lepa izbira za **birmance**. Oglejte si naše izložbe v detajlni trgovini na Erjavčevi cesti št. 2 Konfekcijska tovarna FRAN DERENDA & CIE., Ljubljana.

Srajce, promenadne, bele in barvaste, fason, pentlje, samoveznice, žepne robce, nogavice v raznih barvah za gospode in dame, naramnice, toaletne -- potrebščine, svilene trakove, čipke in vezenino. -- Nizke cene. -- Velika izbira samo pri **JOSIP PETELINC-U LJUBLJANA** blizu Prešernovega spomenika ob vodi

Za v Prago

prilporeča podpisano tvrdka vso
telovadne oblačilne
potrebščine

za člane, naraščaj in deco. — Solidno in lepo izdelani kroji po najnižji ceni. Zahtevajte cenike!

BRATA CAPUDER
LJUBLJANA
Wolfova ulica 1/II.

Postranski zaslužek

primerno za vsakogar. — Pojamaia proti znamki 1 dinarja. Propagandna reklamna družba z o. z., Ljubljana, Selenburgova ulica 7/II.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 para, debelo tiskano
Din 1'—.

Proda se

posestvo s hišo in nekaj zemljišča v Zagorju ob Savi št. 112 po ugodni ceni. — Katarina Pitzman.

Na dobro

in ceno domačo opoldansko hrano se sprejme več gospodov in gospodičen. Naslov v upravi lista.

Otomane

najfinejše izdelave v daru 700 Din, v blagu mastu 1000 Din, modroci iz 800—1000 Din, modroci iz najfinejše trave 250 Din in vsa tapetniška dela najceneje Rud. Sever, Gosposvetska cesta 6.

Ženitvena

ponudba.

Gospod, zavarovalni nadzornik, dobro situiran, star 35 let se želi v svrhu ženitve seznaniti z gospodično od 20 do 25 let. Najljubše mu je, če je trgovka na deželi ali pa v mestu, ali pa boljše situirana hčerka kakakega veleposelnika. Premoženja mora imeti 500.000 Din do 1.000.000 Din. Odgovori s slikami, ki se vrnejo naj se pošljejo pod strogo tajnostjo na Upravo »Narod. Dnevnik« pod »Resna žentev«.

50.000 Din
in več

letnih dohodkov z lahkoto zaslužiti se nudi vsakomur. Ponudbe z znamko Din 1'— na M. PIRC, Ljubljana I., pošto ležeče.

KOKS-ČEBIN

Wolfova 1/II. - Telef. 56.